

NBB
NEDERLANDSE
BASKETBALL BOND

NEDERLANDSE BASKETBALL BOND

OPLEIDINGSPLAN

RBS3

VERSIE 2020-3

INHOUD

1.	Inleiding.....	3
2.	Algemene informatie.....	3
2.1.	Aanmelding.....	3
2.2.	Deelname Eisen.....	3
2.3.	Tijdsinvestering.....	4
2.4.	Kwalificatiestructuur Sport (KSS).....	4
2.5.	Kerntaken.....	4
2.6.	Lesmateriaal.....	4
2.7.	Lesruimten.....	5
2.8.	Vrijstellingen.....	5
2.9.	Financiën.....	5
2.9.1.	Organisatie door (een afdeling van) de NBB.....	5
2.9.2.	Organisatie door een vereniging.....	5
2.9.3.	Voorbeeldbegroting BS-3-traject.....	6
3.	Opleidingstraject.....	7
3.1.	Workshop 1 - Basketballinzicht.....	7
3.2.	Workshop 2 - Spelregelkennis.....	7
3.3.	Workshop 3 - Arbitrage & Begeleiding.....	7
3.4.	Workshop 4 - Leiderschap & Sportiviteit.....	7
3.5.	Verzamelen van de opdrachten - Portfolio.....	7
3.6.	Praktijkwedstrijden.....	8
3.7.	PvB.....	8
4.	Organisatie.....	10
4.1.	Taken en verantwoordelijkheden.....	10
4.1.1.	Organisatie door de NBB.....	10
4.1.2.	Organisatie door een vereniging.....	10
	Bijlage I -draaiboek workshop 1 - Basketballinzicht.....	12
	Bijlage II - draaiboek workshop 2 - spelregelkennis.....	16
	Bijlage III - draaiboek workshop 3 - Arbitragetechniek & begeleiding ..	18
	Bijlage IV - draaiboek workshop 4 - Leiderschap & Sportiviteit	22
	Bijlage V - Bijlage toetsprotocol en formulier PvB.....	26
	Bijlage VI - Bijlage competentiematrix.....	30

1. INLEIDING

In dit opleidingsplan voor de opleiding Rolstoel **Basketbal Scheidsrechter 3 (RBS3)** staat beschreven hoe een RBS3 opleiding kan worden georganiseerd. Dit kan door een afdeling of door een vereniging worden gedaan.

Het doel van de RBS3 is om de deelnemers voor te bereiden op het fluiten van aangewezen wedstrijden op landelijk niveau. Hierbij is veel aandacht voor de praktijk: zowel door het fluiten van wedstrijden op het toekomstige niveau als door het maken van praktijkopdrachten in het portfolio-gedeelte.

In een RBS3-opleiding worden de volgende thema's besproken:

- > Spelregels: een verdieping op de spelregels
- > Arbitrage: posities en signalen van scheidsrechters
- > Leiderschap: omgaan met spelers, coaches en publiek
- > Basketballinzicht: het begrijpen van het spelletje
- > Classificatie systematiek

De RBS3 is opgezet met veel interactie tussen deelnemers. Naast de workshops fluiten alle deelnemers tijdens hun opleidingstraject twee wedstrijden op hun toekomstige niveau.

Bij vragen over de opleiding kan je contact opnemen met Brenda James (NBB) via brenda.james@basketball.nl

Wij wensen je heel veel plezier met deze opleiding!

2. ALGEMENE INFORMATIE

2.1. AANMELDING

Geïnteresseerde deelnemers kunnen zich opgeven via de website van de NBB. De NBB – of de betrokken afdeling – benadert de deelnemers op het moment dat de opleiding gaat starten.

Als de cursus wordt georganiseerd door een vereniging dan geven zij zich op bij de organiserende vereniging, die de gegevens van de deelnemers aanlevert aan de NBB. De NBB kan de vereniging vragen om andere geïnteresseerden toe te laten.

2.2. DEELNAME EISEN

Voor deelnemers aan de RBS3 zijn er drie toelatingseisen:

- > Deelnemers zijn lid van de NBB
- > Deelnemers zijn minimaal 16 jaar oud
- > Deelnemers hebben een (R) BS2- of F-diploma

2.3. TIJDSINVESTERING

Het opleidingstraject van de RBS3 bestaat uit:

- > Vier workshops (4 x 2,5 uur)
 - o Basketballinzicht
 - o Spelregelkennis, inclusief classificatie
 - o Arbitrage & begeleiding
 - o Leiderschap & Sportiviteit
- > Drie praktijkopdrachten uitvoeren, kijken bij een wedstrijd (3 x 2 uur)
- > Twee wedstrijden fluiten met reflectie op gefloten wedstrijden (2 x 3 uur)
- > Een praktijkexamen met voor- en nabespreking (3 uur)
- > Begeleiden scheidsrechter bij een vereniging (2,5 uur)
- > Zelfstudie spelregelkennis (2,5 uur)

In totaal kost de RBS3-opleiding je ongeveer 30 uur. In principe duurt het opleidingstraject een half seizoen.

2.4. KWALIFICATIESTRUCTUUR SPORT (KSS)

De opleiding Rolstoel Basketball Scheidsrechter 3 (RBS3) is gebaseerd op de Kwalificatiestructuur Arbitrage van de NBB. Die Kwalificatiestructuur is afgeleid van de Kwalificatiestructuur Sport van NOC*NSF, die per opleidingsniveau (1 t/m 5) het doel, het eindniveau, de kerntaken en de benodigde competenties beschrijft.

2.5. KERNTAKEN

Vanuit de KSS heeft een RBS3 twee kerntaken:

1. Het leiden van wedstrijden;
2. Het begeleiden van de ontwikkeling van collega-scheidsrechters.

Het leiden van wedstrijden wordt uitgesplitst in zes onderdelen:

1. Bereidt zich voor op de wedstrijden
2. Past de spelregels toe
3. Begeleidt wedstrijden
4. Gaat om met coaches en sporters
5. Werkt samen met collega officials
6. Handelt formaliteiten af

2.6. LESMATERIAAL

Er is via de NBB-site lesmateriaal beschikbaar dat gebruikt kan worden bij de organisatie van een RBS3-traject:

- > Het officiële Spelregelboekje
- > Het officiële Arbitragetechniekboekje voor 2-men-officiating
- > De officiële FIBA-interpretaties
- > De IWBf manual via www.iwbf.org
- > De officiële IWBf rules and interpretations via www.iwbf.org

2.7. LESRUIMTEN

De workshops worden gegeven in verschillende ruimten:

- > Workshop 1 (Basketballinzicht) sportzaal
- > Workshop 2 (Spelregelkennis) lesruimte
- > Workshop 3 (Arbitrage & Begeleiding) sportzaal
- > Workshop 4 (Leiderschap & Sportiviteit) lesruimte

2.8. VRIJSTELLINGEN

Deelnemers met een 5-5 diploma basketbalscheidsrechter (BS3 of hoger), hebben vrijstelling voor het onderdeel Leiderschap & Sportiviteit.

2.9. FINANCIËN

Voor het organiseren van de RBS3 zijn er twee mogelijkheden. Die twee mogelijkheden hebben andere gevolgen voor de kosten van de opleiding.

2.9.1. ORGANISATIE DOOR (EEN AFDELING VAN) DE NBB

Voor een opleiding die door de NBB wordt georganiseerd, gelden de volgende financiële uitgangspunten:

- > Deelnemers zijn hun inschrijfgeld verschuldigd aan de NBB. Uitgangspunt is dat de opleiding kostendekkend is. Daarbij gaan we uit van bijgaande voorbeeldbegroting, die uitkomt op een minimum van 12 deelnemers. Wanneer er posten wegvallen, zijn er mogelijk minder deelnemers nodig.
- > De NBB regelt de zalen en de experts
- > De NBB betaalt vergoedingen voor de zalen en de experts

2.9.2. ORGANISATIE DOOR EEN VERENIGING

Voor een opleiding die vanuit een vereniging wordt georganiseerd, gelden de volgende financiële uitgangspunten:

- > De vereniging bepaalt het minimum aantal deelnemers.
- > Deelnemers zijn hun inschrijfgeld verschuldigd aan de vereniging.
- > De vereniging regelt zelf de zalen.
- > De vereniging regelt zelf de experts, maar kan de NBB om ondersteuning vragen.
- > De vereniging betaalt de vergoedingen aan de experts.
- > De praktijkexamens worden afgenomen door de NBB. De vereniging is de NBB per praktijkexamen € 50,- verschuldigd.

2.9.3. VOORBEELDBEGROTING BS-3-TRAJECT

Aantal deelnemers	12
Deelnamebedrag	€ 150,00
Uurtarief expert	€ 23,00
Inkomsten	
Inschrijfgelden deelnemers	€ 1.800,00
Uitgaven	
Cursusleider vergoeding	€ 75,00
Expert workshop 1 (2,5 uur)	€ 57,50
Expert workshop 2 (2,5 uur)	€ 57,50
Expert workshop 3 (2,5 uur)	€ 57,50
Expert workshop 4 (2,5 uur)	€ 57,50
Reiskosten experts	€ 76,00
gemiddeld per workshop €20,-	
Portfoliobeoordeling	€ 276,00
per deelnemer per workshop 15 min.	
totaal per deelnemer 1 uur	
Praktijkbeoordeling	€ 552,00
Reiskosten beoordeling	€ 228,00
gemiddeld per reis € 20,-	
Zaalhuur workshop 1 (praktijk)	€ 62,50
Zaalhuur workshop 2 (theorie)	€ 100,00
Zaalhuur workshop 3 (praktijk)	€ 62,50
Zaalhuur workshop 4 (theorie)	€ 100,00
bij de cursuskosten is geen catering inbegrepen	
Kosten diploma's + toezenden	€ 30,00
TOTAAL KOSTEN	€ 1.792,00

3. OPLEIDINGSTRAJECT

Onderdeel van de RBS3 opleiding zijn een viertal workshops. Hieronder worden de verschillende workshops benoemd en in de bijlagen gedetailleerd uitgewerkt, zodat voor de expert steeds duidelijk is wat van hem wordt verwacht en welke werkwijzen en materialen hij daarvoor kan inzetten.

3.1. WORKSHOP 1 - BASKETBALLINZICHT

Bij deze workshop gaat het erom dat de deelnemer meer inzicht krijgt in technische en tactische aspecten van het rolstoelbasketbal. Steeds wordt de koppeling gemaakt met wat het betekent voor de scheidsrechter.

Deze workshop wordt gehouden in een sportzaal.

Praktijkopdracht A: het bekijken van een wedstrijd, met aandacht voor de tactieken van teams.

3.2. WORKSHOP 2 - SPELREGELKENNIS

Bij deze workshop worden de nieuwe spelregels ten opzichte van BS2-niveau, waaronder bijvoorbeeld de schotklok, besproken. Verder is er een verdieping van de kennis op een aantal spelregels, die op afdelingsniveau meer voorkomen. Ook wordt er gekeken naar de criteria, die horen bij de spelregels.

Deze workshop wordt gehouden in een theoriezaal.

Bij de laatste workshop wordt een spelregeltest gemaakt. De deelnemers moet geslaagd zijn voor deze spelregeltest om het praktijkexamen te kunnen doen. Het bewijs van slagen komt in de portfolio.

3.3. WORKSHOP 3 - ARBITRAGE & BEGELEIDING

Bij deze workshop wordt er uitleg gegeven en geoefend met posities op het veld en de signalen. De taakverdeling tussen scheidsrechters wordt besproken.

Oefenen met begeleiden van BS2-scheidsrechters

Deze workshop wordt gehouden in een sportzaal.

3.4. WORKSHOP 4 - LEIDERSCHAP & SPORTIVITEIT

Bespreken van effectieve communicatie met, en het aanspreken van spelers en coaches. Het omgaan met publiek en onvoorziene omstandigheden. Wat is de rol van de scheidsrechter in het veld.

Er wordt een lastige wedstrijdssituatie op het onderdeel Leiderschap en sportiviteit besproken, die de deelnemers de afgelopen periode hebben meegemaakt.

Praktijkopdracht D: het bekijken van een wedstrijd, met focus op het leiderschap van de scheidsrechters.

3.5. VERZAMELEN VAN DE OPDRACHTEN - PORTFOLIO

De zes praktijkopdrachten (A t/m F) dienen te worden verzameld (portfolio), en een bewijs van het slagen voor het Spelregelexamen. Wanneer alle opdrachten akkoord zijn bevonden door de expert, en het portfolio compleet is, is het

mogelijk om een praktijkexamen aan te vragen. De akkoordverklaring, per opdracht, moet zijn bijgevoegd.

3.6. PRAKTIJKWEDSTRIJDEN

Een belangrijk onderdeel van de RBS3-opleiding zijn twee praktijkwedstrijden. Deze wedstrijden vinden plaats in door de NBB aangeschreven klassen:

- > Toernooi divisie
- > Eredivisie wedstrijd

De deelnemers worden voor deze wedstrijden ingepland door de Landelijke planner. De deelnemers stemmen hun beschikbaarheid af met deze afdelingsplanner. Om dit soepel te laten verlopen is het belangrijk om voor start van de opleiding met de afdelingsplanner in overleg te gaan over de mogelijkheden.

3.7. PVB

De toetsing van de RBS3 bestaat uit twee onderdelen:

- > Verzameling van de opdrachten (portfolio), met alle onderdelen akkoord / geslaagd;
- > Praktijkexamen

Het examen vindt plaats op een van onderstaande wedstrijden:

- > Een competitiewedstrijd in een van de volgende klassen:
 - o Toernooi divisie
 - o Eredivisie wedstrijd (af te stemmen met planner)
- > Een toernooi waarbij de scheidsrechters door de NBB zijn aangesteld, zoals een Bekertoernooi of een Talentendag.

PvB-beoordelaar

De PvB-beoordelaar is een betrokkene die hiervoor gecertificeerd is. Deze PvB-beoordelaar wordt aangesteld door de NBB. Wanneer een vereniging zelf een opleiding organiseert en zelf de PvB-beoordelaar wil regelen, kan dit alleen in overleg met de NBB. Een PvB-beoordelaar is altijd vanaf de kant van het veld aan het kijken, en kan niet de collega-scheidsrechter zijn.

Een PvB-beoordelaar kan niet tijdens de opleiding als expert reeds de betrokken kandidaat hebben gedoceerd.

Aanwezig bij voor- en nabespreking

De PvB-beoordelaar bespreekt de wedstrijd voor met de kandidaat. Hij bespreekt de opzet van het PvB en stelt de kandidaat op zijn gemak. De PvB-beoordelaar kan onderdelen benoemen, die hij zelf belangrijk vindt.

Na de wedstrijd vindt een reflectie-interview plaats. De PvB-beoordelaar kan vragen stellen over onderdelen die in de wedstrijd niet zijn voorgekomen. Wanneer alle onderdelen besproken zijn, geeft de beoordelaar een advies, dat naar de toetsingscommissie gaat. Nadat de PvB is afgesloten, kan de PvB-beoordelaar eventueel nog tips geven waaraan je kunt werken. De officiële uitslag ontvang je via de NBB.

Beoordeling

De PvB-beoordelaar baseert zijn oordeel op de vijftien onderdelen op het toetsformulier.

Herkansing

Wanneer een kandidaat niet geslaagd is, is éénmalige herkansing mogelijk. Deze herkansing kost € 50,-. Bij het niet slagen voor deze herkansing, dient de kandidaat het RBS3-traject opnieuw te volgen.

Afhandeling

De PvB-beoordelaar levert het praktijktoetsformulier in bij de NBB, die de afhandeling verzorgt en diploma's verzendt.

4. ORGANISATIE

Het is de intentie van de NBB om ieder seizoen een RBS3 te starten. Dit is mede afhankelijk van het aantal geïnteresseerden op een bepaald moment.

Een vereniging kan ook zelf een RBS3-opleiding organiseren. Daarbij mag de vereniging zelf ook deelnemers van andere verenigingen uitnodigen. De organisatie van een RBS3-opleiding gaat altijd in overleg met de NBB.

4.1. TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

4.1.1. ORGANISATIE DOOR DE NBB

Taken NBB

De NBB heeft de volgende taken:

- > Organiseren van de locaties
- > Aanstellen van de experts voor de workshops
- > Verzorgen van de financiële afhandeling
- > Inplannen van de oefenwedstrijden
- > Inplannen van praktijkexamens
- > Het aanstellen van de PvB beoordelaren
- > Verzorgen van diploma's

Experts

De NBB stelt de experts aan, bij voorkeur per workshop een andere persoon, en gebruikt daarvoor haar eigen netwerk.

4.1.2. ORGANISATIE DOOR EEN VERENIGING

Taken organiserende vereniging

- > Organiseren van de locaties
- > Aanstellen van een cursusleider als aanspreekpunt voor deelnemers en de NBB
- > Aanstellen van de experts voor de workshops
- > Verzorgen van de financiële afhandeling (inclusief afhandeling naar de NBB)

Taken NBB

De NBB heeft de volgende taken:

- > Inplannen van de oefenwedstrijden
- > Inplannen van praktijkexamens
- > Het aanstellen van de PvB beoordelaren
- > Verzorgen van diploma's

Experts

De vereniging is verantwoordelijk voor het regelen van de experts. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- > De experts hebben minimaal een BS4-licentie (of BT3 voor basketball-inzicht)
- > De experts zijn bij voorkeur actief landelijk scheidsrechter
- > Bij voorkeur per workshop een andere expert

Alle in te zetten experts worden vooraf goedgekeurd door de NBB.

BIJLAGE I –DRAAIBOEK WORKSHOP 1 - BASKETBALLINZICHT

0.00 **Start**

- Stel jezelf kort voor
- Vertel wat er vandaag op het programma staat
- Activeer de deelnemers actief mee te doen
- Biedt voldoende gelegenheid vragen te stellen en ervaringen te delen

0.05 **01. Dribbels**

Hoe werkt een dribbel bij rolstoelbasketball

Letten op wanneer start dribbel

02. Thriple threat / Vrijlopen zonder bal; lay up en toepassingen

- V-cut, van weakside naar ball side, face the basket, front pivot, back pivot
Als scheidsrechter letten op: vasthouden door aanval en verdediging (handen en voeten), push off aanvaller bij het naar buiten komen duwen met onderarm door verdediger, blokkeerfouten van de verdediger, harde fouten
- Lay up vanuit verschillende posities, screen bij de bal, open en cross stap (cross step laten vervallen
Als scheidsrechter letten op: start van de dribbel, juiste tellenritmelaten vervallen, landing van de schutter, laten vervallenplaatsen en gebruik van het screen

0.25 **03. Drie situaties om de aanvaller met de bal te verdedigen**

- Start van de dribbel
- Tijdens de dribbel
- Na de dribbelstop

Als scheidsrechter letten op: vasthouden (handen en gebruik van de stoel, ongeoorloofd handgebruik verdediging/aanvaller (hooking), blokkeerfouten (knie/heup), push off aanvaller/verdediger duwen met de onderarm door de verdediger.

0.40 **04. 2-tegen-2 met 2 passers**

- Alle verdedigende posities

Als scheidsrechter letten op: vasthouden door aanvaller en/of verdediger (handen en voeten), rolstoel ongeoorloofd handgebruik verdediging/aanvaller (hooking), blokkeerfouten (knie/heup) rolstoel, push off aanvaller / verdediger duwen met de onderarm door de verdediger

0.55 **05. Postfundamentals, low post**

- Aanvaller: positie innemen, lage stance, bal beschermen; aanvalsbewegingen

Als scheidsrechter letten op: vasthouden door aanvaller en/of verdediger (handen en voeten), rolstoel 'vechten' voor de juiste

positie, ongeoorloofd handgebruik verdediging/aanvaller (hooking), blokkeerfouten (knie/heup)rolstoel

1.05 **06. Screening (side screen)**

- Aanvaller: triple threat, screen gebruiken (schot of pass)
- Verdediger kan grofweg drie dingen doen: switch, slide, fight over the top

Als scheidsrechter letten op: vasthouden, contactfouten: buitensporig hard screenen, te hard door het screen heen lopen, (lopen laten vervallen moving screens (het screen staat niet stil of te laat bij het zetten van het screen en bij het afrollen), start van de dribbel.

1.20 **07. Rebounding**

- Vooraf, tijdens en na het schot
- Bij de schutter, weg van de bal, direct onder de ring.

Als scheidsrechter letten op: uitboxen op tijd?, te laat kan een fout zijn, normaal contact bij het uitboxen (achteruitlopen), achter uit rijden over the back van de aanvaller, vasthouden/klemmen van armen, schouders, swinging the elbows (T-fout bij niets raken/persoonlijke fout bij wel iets raken), loopfouten wanneer een aanvalsrebounder meteen weer schiet, fout op de outletpass.

Speciale aandacht voor lifting fouls

1.35 **08. Verschillen zone- en een man to man**

Man-to-man

- Principe man-to-man defense: alle verdedigers krijgen de verantwoordelijkheid voor één van de aanvallers
- Basisafspraken:
 - Blijf tussen man en basket (uitzondering fronten van de post)
 - De afstand tussen de aanvaller en de verdediger is afhankelijk van de afstand bal-basket, de capaciteiten van de aanvaller en het spel
 - Split vision, uitboxen na het schot, praat met elkaar, help elkaar
- Typerend voor een aanval tegen man-to-man:
 - 1-1, 2-2, 3-3 spelletjes: cuts, give and go, pick and roll, pass screen away
 - Screens: screen de screener, dubbelscreen, scissors (postspel)
 - Centers zijn erg belangrijk (meer ruimte in de perimeter voor het schot)
- Nadelen man-to-man defense:
 - Fouten, arbeidsintensief
 - Mogelijke mismatches
 - 1-1/2-2/3-3 spel is lastiger te verdedigen
- Voordelen man to man:
 - Verantwoordelijkheid is duidelijk
 - Verdediger aanpassen aan aanvaller
 - Tegen goede schutters

1.55 Zone defense

- Principe zone defense: verdedigen van de ruimte
- Basisafspraken:
 - Druk bij de bal
 - Alle spelers reageren op de positie van de bal
 - Economische verplaatsingen
- Uitvoering:
 - Kleine felle spelers voorin de zone, langere spelers achter.
 - Balbezitter wordt m-t-m verdedigd
 - Lichaamshouding iets rechterop niet voor rolstoel
- Typerend voor een aanval tegen zone:
 - Elke zone heeft zwakke plekken
 - Veel passen (driehoeken/vierkanten)
 - Centers zijn erg belangrijk (meer ruimte in de perimeter voor het schot)
 - Schot(dreiging), weinig dribbels
 - Overloading, baseline cuts, geduld
- Nadelen zone defense:
 - Zwak tegen goede schutters, drivers, centers
 - Zwakke plekken in elke zone doordat verdedigingsgebieden elkaar overlappen
 - Zwak tegen overloading
 - Bij een score voelt een speler zich minder verantwoordelijk
- Voordelen zone:
 - Goede uitgangspositie voor de rebound en een georganiseerde fastbreak
 - Na balverlies snel te organiseren
 - Mogelijkheden voor de steal bij zwakke ballhandlers
 - Het dwingt de tegenstander een ander soort aanval te spelen
 - Minder persoonlijke fouten
 - Een speler kan steunen op de collectiviteit van het team; een trage verdediger wordt in het totaal opgenomen

2.10 09. Coaching

- Wanneer zal een coach een time out aanvragen en wat kun je verwachten:
 - Tegenstander heeft een run: out of press/langere aanvallen
 - Verkeerde uitgevoerde tactiek: verbeterde tactiek
 - Tactiek verandering: m-t-m naar zone, press verdediging, combiverdediging
 - Speciale spelsituaties: speciaal spelletje voor het einde van een kwart/wedstrijd, out of bounds-spelletje, 'stop-de-klok-fouten'
 - Oppepper: intensiever spel, press verdediging
 - Voordeel laatste kwart, laatste 2 minuten: bijvoorbeeld na een score, het verplaatsen balinname naar de middenlijn tegenover de jurytafel
 - Juiste officiële posities bij time out(rolstoel specifiek zie ook iwb.org rules and mechanics
- Verschillende situaties / coaches en hoe ermee om te gaan:
 - Winnende coach, verliezende coach
 - Spannende wedstrijd, saaie wedstrijd, groot verschil tussen de teams
 - Wedstrijd die aan het kantelen is

- Laatste aanval van de wedstrijd, ploeg in balbezit staat 2 punten achter/voor
- Een gefrustreerde coach, T-fout coach, speler heeft 5 fouten en is boos
- Grote sterke centers
- Spelers in the back court specifiek voor rolstoelbasketball

2.55 **Afsluiting**

- Laat deelnemers de workshop samenvatten
- Toelichting op praktijkopdracht
- Feedback voor docent of voor elkaar?

2.30 **Einde**

Geef toelichting over en spreek een deadline af over praktijkopdracht
 A. Deelnemers kiezen twee opdrachten uit de deelnemershandleiding.

BIJLAGE II – DRAAIBOEK WORKSHOP 2 – SPELREGELKENNIS

0.00 **Start**

- Stel jezelf kort voor
- Vertel wat er vandaag op het programma staat
- Vraag deelnemers actief bij te dragen
- Voldoende gelegenheid vragen te stellen en ervaringen te delen

0.05 **Nieuwe spelregels t.o.v. BS2**

Bespreken in interactieve vorm; deelnemers aan elkaar laten vertellen aan de hand van prikkelende vragen.

- Schotklokregel
 - Wanneer start een nieuwe 24-secondenperiode?
 - Wanneer start een nieuwe 14-secondenperiode?
 - Wanneer geen reset?
 - Situaties bespreken
- Bescherming/kleding
 - Harde bescherming is niet toegestaan, ook niet met zachte bekleding
 - Uitzonderingen neus/enkel/knie
 - Ondershirts niet toegestaan
 - De rolstoel afmetingen en protectie materiaal
- Time outs en verplaatsing
 - Maximaal twee time outs per team in laatste twee minuten
 - Verplaatsing naar inworpmarkeringspunt
- Goaltending en interference
 - Wat is verschil het verschil tussen goaltending en interference? Komt bij rolstoel niet of nauwelijks voor
 - Wat is de straf?
- Act of shooting
 - Wanneer start de act of shooting?
 - Wanneer stopt de act of shooting?
 - Waar let je als scheidsrechter op om de act of shooting te bepalen?

0.45 **Vragen deelnemers**

- Deelnemers hebben vragen over spelregels voorbereid. In subgroepjes (4 tot 5 personen) gaan de deelnemers over hun vragen in gesprek met elkaar (20 minuten).
- Deelnemers presenteren per subgroepje één interessante situatie aan de rest van de groep (15 minuten).

1.20 **Pauze**

1.30 **FIBA-clips. IWBF clips**

Aan de hand van FIBA- IWBfclips (zie: www.basketref.com) worden veel voorkomende spelregelsituaties besproken. De expert zoekt de clips uit. Zie www.iwbf.org

Tip: categorie 'Criteria', subcategorieën 'Act of Shooting', 'Travelling', 'Unsportmanslike Fouls'.

2.30 **Einde**

BIJLAGE III – DRAAIBOEK WORKSHOP 3 - ARBITRAGETECHNIEK & BEGELEIDING

0.00	Start ▪ Stel jezelf kort voor ▪ Vertel wat er vandaag op het programma staat	Deelnemers rond middencirkel.
0.05	Positie (1) <i>Waar sta je voor de wedstrijd?</i> ▪ Positie tegenover de jurytafel. ▪ Zes minuten voor aanvang: line-up chair check ▪ Laat dit enkele deelnemers voordoen en laat zien hoe je het zelf wilt (herhaling van BS2) ▪ Fluiten voor 3 minuten; 1.30u voor aanvang ploegen van het veld halen. Laat zien hoe je dat doet. ▪ Besteed direct aandacht aan hard fluiten en duidelijk aangeven wat je wilt.	Deelnemers tegenover de jurytafel.
0.10	<i>Sprongbalsituatie bij rolstoel heet dit structureel tip off(we springen immers niet)</i> ▪ Leg uit wat de sprongbalprocedure is, behandel de posities en taken van beide scheidsrechters. ▪ Laat zien waar de tweede scheidsrechter als eerste lead heen loopt en hoe de ander de trail positie kiest. ▪ Laat een paar koppels opgooien en positie kiezen voor de eerste aanval.	Twee teams van vijf; overige deelnemers op afstand
0.20	<i>Set play</i> ▪ Uitgangspositie van lead en trail ▪ Wie is verantwoordelijk voor welke lijnen? (herhaling BS2) ▪ Wie is verantwoordelijk voor welke gebieden. Gebruik hier globaal de vakkenverdeling. D.w.z. vak 1,2,3 en 6 voor de trail, vak 4 voor de lead, vak 5 samen. Praat nog niet over de overgangen, penetraties etc. ▪ Laat de bal rustig rondpassen en licht toe hoe lead en trail bewegen. Lead tussen driepuntslijn en bucketlijn, trail langs de zijlijn, inzakken als bal in 6 is, hoger en naar binnen als bal in 3 is. ▪ Dit is grotenndeels rolstoel specifiek, de experts kunnen de rolstoel mechanics uiteenzetten	Twee teams van vijf; overige deelnemers op afstand
0.40	<i>Wisseling van balbezit/transitie/press</i> ▪ Wisseling posities lead & trail naar nieuwe lead & nieuwe trail. ▪ Verantwoordelijkheden tijdens transitie.	Twee teams van vijf; overige

	▪ Laat enkele transitie uitvoeren. Laat zien waar welke scheidsrechter op let. ▪ Laat zien hoe je elkaar helpt bij een press: meer dan 2 verdedigers op de aanvalshelft = helpen.	deelnemers op afstand
0.50	Fluiten en signalen (1) ▪ Benoem mogelijke wedstrijdssituaties. Laat één rij tegelijk fluiten, andere rij feedback laten geven. ▪ Behandel het fluiten van lopen, voetbal, second dribbel, drie-, vijf- en acht seconden, terugspelen, balvast, dragen van de bal. ▪ Aandachtspunten: tijd stil signaal, hard fluiten, duidelijke signalen, vervolg. ▪ Behandel tevens: rolstoel specifieke signalen, overtreding voetenplank, 3 pushes, lifting. Maak duidelijk dat er hard gefloten moet worden, hand uitstrekken bij tijd stil signaal en grote gebaren. Duidelijk aangeven in welke speelrichting we verder gaan.	Deelnemers in twee rijen tegenover elkaar
1.00	Positie (2) <i>Vrije worpen</i> ▪ Positie scheidsrechters ▪ Verantwoordelijkheden scheidsrechters ▪ Benoem kort de overtredingen Ga niet uitgebreid in op allerlei mogelijke overtredingen tijdens vrije worpen.	Zes deelnemers langs vrije-worp gebied; overige op afstand.
1.10	Innemen van de bal ▪ Positie scheidsrechter, herhaling BS2. Nieuw: baseline vak 4, 5 en 6. Ook: vak 3 ▪ Oogcontact collega ▪ Vijf seconden tellen ▪ Tijd-in signaal ▪ Varieer hierbij in situaties langs de eindlijn en zijlijnen	
1.20	Pauze	
1.30	Fluiten en signalen (2) ▪ Laat twee spelers verschillende soorten fouten voordoen op verschillende posities op het veld. Varieer ook in wel/geen vrije worpen. Bijvoorbeeld een holdingfout in vak 4 van verdediger nummer 12 op de aanvaller. ▪ Laat de voorste van de 'lead'-rij fluiten,	Deelnemers in twee rijen: één rij positie lead, andere rij positie trail

daarna doorlopen om de fout door te geven aan de tafel. Daarna sluit hij achteraan bij de 'trail'-rij.

- De voorste van de 'trail'-rij neemt, als zijn collega stil staat om fout door te geven aan de tafel, diens positie op de baseline over.
- Dit een aantal malen herhalen, zodat iedereen meerdere keren aan bod komt. Kan in redelijk hoog tempo.
- Feedback over hard fluiten, looprichting na fluiten van de fout, signalen.
- Nummers duidelijk doorgeven aan jurytafel.
- Als eerste aangeven of je score telt of niet.
- Wisselen van positie; hoe doe je dat? Wanneer?

Doe deze oefening met meerdere situaties, bv:

- Fout op een schutter met vrije worpen
- Fout op schutter met bonus
- Aanvallende fout

1.50

Begeleiding

Van een RBS3 wordt verwacht dat hij in staat is om een BS2 in opleiding te begeleiden bij diens praktijkopdrachten.

Deelnemers
zitten op
banken in een
carré

Leg uit wat het belang is van een voorbespreking bij begeleiding:

- Iemand op zijn gemak stellen (*we gaan er het beste van maken en genieten van de wedstrijd, fouten maken mag*)
- Duidelijk maken wat jouw rol is (*ander helpen een betere scheidsrechter te worden, kijken wat er goed gaat, kijken wat er beter kan, tips geven, na de wedstrijd na bespreken en verslag invullen*)
- Vragen naar waar iemand staat in zijn ontwikkeling (*wat waren tips uit vorige wedstrijden, wat vindt hij lastig*)
- Vragen naar aandachtspunten van de ander (*waar gaat hij vandaag vooral op letten, waar wil hij feedback over*)

Doe een gesprek voor. Laat de deelnemers opschrijven welke vragen je stelt.

Leg uit wat het belang is van een nabespreking bij begeleiding:

- Iemand zelf laten reflecteren op zijn handelen (*wat ging goed? Wat vond je lastig?*)
- Terugblikken op voornemens (*hoe ging het met de dingen waar je vandaag op ging letten?*)

- Wat vond jij goed gaan? (geef enkele concrete punten aan die je goed vond gaan en vraag of de ander die herkent)
- Wat kan beter? (geef enkele –maximaal 3– concrete verbeterpunten aan en vraag of de ander die herkent, evt. geef tips waar de ander nog info kan vinden hoe iets moet)
- Vraag waar de ander de volgende keer aan gaat werken (wat zijn je drie aandachtspunten voor je volgende wedstrijd?)
- Rond het gesprek af (vat nog eens samen wat jullie besproken hebben, vraag aan de ander hoe die deze opdracht en nabespreking vond)

Mogelijk dat deze toelichting al discussie oproept. Indien er tijd over is: bespreek in groepjes van 3 wat er mis kan gaan in een nabespreking en hoe je daar dan mee om zou kunnen gaan.

2.20

Afsluiting

- Laat deelnemers workshop samenvatten
- Toelichting op praktijkopdracht arbitragetechniek en praktijkopdracht begeleiding
- Feedback voor docent of voor elkaar?

Deelnemers om de middencirkel

2.30

Einde

BIJLAGE IV – DRAAIBOEK WORKSHOP 4 - LEIDERSCHAP & SPORTIVITEIT

- 0.00 **Start**
- Stel jezelf kort voor
 - Vertel wat er vandaag op het programma staat: leiding nemen als scheidsrechter en ervoor zorgen dat spelers/coaches zich sportief gedragen is een van de belangrijkste taken als scheidsrechter.
 - Vragen naar de voorbereidingsopdracht: welke situaties wil je vandaag behandeld zien. Zet ze evt. op een flip-over/whiteboard.
- Deelnemers indien mogelijk in een hoefijzer.

- 0.10 **Leiderschap voor de wedstrijd**
- Intro: leiderschap en weerbaarheid beginnen al voor de wedstrijd. Samen (als koppel) het veld op; direct een hand geven aan coaches; jurytafel instrueren.
 - Captains meeting: sportiviteit & normale omgang. Laat de helft van de groep (in groepjes van drie) bespreken wat in een captains meeting aan bod zou komen. Schrijf op een A4.
 - Laat de andere helft van de groep (in groepjes van drie) overleggen wat je met de jury bespreekt. Schrijf op een A4.
 - Na een paar minuten A-4tje laten liggen en loop je naar een ander A-4tje met een andere vraag. Je leest eerst wat die groep had opgeschreven, daarna vul je met je eigen groep aan.
 - A4'tjes verzamelen: captains meeting en jurytafel instructie bij elkaar leggen. Samen conclusies trekken.
 - Laat een captains meeting uitvoeren. In groepjes van vier (twee spelers, één scheidsrechter, één observer), om-en-om.
 - De observer geeft per groepje feedback. Elementen om op te letten: leiding nemen, initiatief tonen.
 - Expert loopt rond, geeft feedback, doet voor, etc.

- 0.55 **Samenwerking**
- Introductievraag: Wat heeft samenwerking te maken met Leiderschap & Sportiviteit?
- Laat deelnemers in tweetallen bedenken hoe ze op het veld gaan samenwerken en dit opschrijven.
 - Na brainstorm, ieder tweetal één element laten noemen.
- Laat ze meeschrijven met de suggesties.

- Belangrijke elementen:
 - Elkaars gebied respecteren
 - Hulp geven als je iets niet gezien hebt; hoe doe je dat?
 - Hoe omgaan met tegelijk fluiten
 - Overleggen in time outs; waar?
 - Oogcontact voor het vrijgeven van de bal; bij elke vrije worp
 - Omgaan met waarschuwingen aan spelers en coaches

1.20 **Pauze**

1.30 **Communiceren met spelers/coaches**

Leg het verschil uit tussen corrigeren (éénrichtingsverkeer) en communiceren (tweeichtingsverkeer).

Begin met het corrigeren (deels herhaling van BS2)

Behandel bijvoorbeeld de volgende situaties:

- Coach komt steeds uit zijn coachbox
- Coach roept over het veld dat hij het weer een waardeloze call vindt
- Speler maakt opzichtig flopping
- Speler houdt de bal vast na een eigen score

Dit zijn correcties die je duidelijk moet doen, éénrichtingsverkeer (dus niet wachten op een reactie), kort, tijdens een dood spelmoment, ga tegenover de coach of speler staan.

Maak dan de overstap naar subtiele correcties die je tijdens het spel kan doen. Ga uit van situaties die -nog- te klein zijn om met de fluit op te lossen, maar gebruik je stem. Bijvoorbeeld:

- Lopend (illegaal) screen
- Vastpakken in de rebound
- Gebruik van de handen
- Coach en assistent staan tegelijk

Dit zijn correcties die je subtiel kan doen, wel éénrichtingsverkeer, kort, kan evt. tijdens het spel, of bijvoorbeeld bij een vrije worpsituatie als je naast een speler staat.

Maak nu de overstap naar communiceren. Behandel bijvoorbeeld de volgende situaties:

- Je hoort de coach roepen: scheids, hij staat niet stil.
- Coach vraagt de wissels aan, i.p.v. de spelers.

Plenair gesprek afwisselen met dit daadwerkelijk laten doen in tweetallen.

Wissel regelmatig de tweetallen, bv door het werken met een binnen- en buitenkring, die tegengesteld draaien.

Het gaat er ook om dat deelnemers korte zinnen in hun arsenaal krijgen.

Laat ze van tijd tot tijd even opschrijven wat ze nuttige tips en inzichten vinden.

- Je vindt dat de spelers teveel gebruik maken van hun handen en geeft dit door aan de aanvoerder.

Doe ook regelmatig voor hoe jij die situaties aanpakt. Deelnemers leren veel van goede voorbeelden!

Dit zijn situaties waarbij een coach wellicht nog even wil reageren, wedervraag o.i.d. wil stellen. Door er -kort- tweerichtingsverkeer van te maken, kun je voorkomen dat het later uit de hand loopt. Ga naast de coach of speler staan. Luister naar de reactie en rond dan de communicatie af.

Tenslotte kunnen er ook situaties zijn waarbij een coach of speler het initiatief neemt om met jou te willen praten. Zelfs als het heftig is, is het goed om er -kort- aandacht aan te besteden, een antwoord te geven. Evt. gevolgd door de opmerking dat je een volgende keer verwacht dat hij zich wat 'normaler' meldt bij je. Neem coaches serieus, ze hebben vaak een punt. Behandel bijvoorbeeld de volgende situaties:

- Coach roept dat de stand op het scorebord niet klopt
- Coach vraagt waarom je een U-fout geeft en geen gewone P
- Coach roept dat de tijd niet stil stond

Besteed aandacht aan zaken als:

- Je groter of kleiner maken dan nodig
- Dominanter/arroganter of voorzichtiger dan nodig
- Niet te dicht bij komen; niet aanraken
- Niet schreeuwen, schelden
- Zeggen wat je gaat doen, doen wat je gezegd hebt

2.15

Omgaan met publiek

Leg uit wat de procedure is bij hinderlijk gedrag vanuit het publiek:

- Schakel de aanvoerder in, zelf onderneem je geen actie richting het publiek.
- Als je niet precies weet wie zich misdragen heeft: laat de aanvoerder waarschuwen dat dat gedrag moet stoppen.
- Als je wel weet wie zich misdragen heeft: laat de aanvoerder zeggen dat die persoon de zaal moet verlaten.
- Maak aanstalten om de zaal te verlaten (bal en sheet meenemen) als de persoon niet weggaat.
- Staak de wedstrijd als je instructie niet opgevolgd wordt.

Accepteer geen reacties van deelnemers die zeggen dat ze er allemaal niet zo'n last van hebben en net doen of ze iets niet gehoord hebben. Als iets luid en duidelijk door de zaal klinkt, dan hebben veel meer mensen het gehoord en moeten we optreden.

2.25

Afsluiting

- Laat deelnemers workshop samenvatten
- Toelichting op praktijkopdracht Leiderschap
- Feedback voor docent of voor elkaar?

Evt: Vertel aan je buurman de drie belangrijkste tips van deze workshop

2.30

Einde

BIJLAGE V – BIJLAGE TOETSPROTOCOL EN FORMULIER PVB

Wanneer alle vijftien onderdelen **Voldaan** zijn, ben je geslaagd.

De criteria voor het slagen staan in de deelnemershandleidingbenoemd.

Cursist:		Examinator:	
Vereniging:		Wedstrijd:	
Lidnummer:		Datum & tijd:	

Voorbereiding 1) Voorgeschreven uitrusting 2) Overlegt met teambegeleiders Fluiten 3) Past de spelregels toe 4) Onderbreekt de wedstrijd 5) Gebruikt signalen	6) Bestraft wangedrag Begeleiding wedstrijd 7) Kiest goede positie 8) Houdt controle over wedstrijd 9) Grijpt in op juiste momenten Omgang met spelers/coaches 10) Verplaatst zich in spelers	11) Gaat correct om met anderen 12) Stimuleert respectvol gedrag Samenwerking 13) Houdt zich aan afspraken 14) Ondersteunt collega 15) Evalueert met collega
---	---	--

Per onderdeel invullen:

Voldaan / Niet voldaan

Geef toelichting Wat heb je waargenomen?

Voorbereiding

Wat ging er goed? Wat kon er beter?

1) Voorgeschreven uitrusting	
2) Overlegt met teambegeleiders	

Fluiten

3) Past de spelregels toe	
4) Onderbreekt de wedstrijd	
5) Gebruikt signalen	
6) Bestraft wangedrag	

Begeleiding wedstrijd

7) Kiest goede positie	
8) Houdt controle over wedstrijd	
9) Grijpt in op juiste momenten	

Omgang met spelers/coaches

10) Verplaatst zich in spelers	
11) Gaat correct om met anderen	
12) Stimuleert respectvol gedrag	

Samenwerking

13) Houdt zich aan afspraken	
14) Ondersteunt collega	
15) Evalueert met collega	

Alles voldaan en geslaagd? (Ja / Nee)

Examinator

Cursist

--	--	--

UITWERKING CRITERIA PRAKTIJKTOETSFORMULIER RBS3

	Te beoordelen onderdeel	Wat willen we zien?	Code uit KSS*
	Vorbereiding		
1	Voorgescreven uitrusting	<i>Een scherp klinkende fluit Een (verplicht voorgescreven) grijs (oranje) shirt. Lange zwarte broek, zwarte schoenen, zwarte fluit en koord. Gewenst: zwart trainingsjack</i>	3.1.1.3 en 3.1.1.4
2	Overlegt met teambegeleiders	<i>Stelt zich, na betreden van het veld, voor aan de (playing)coaches van beide teams. Voert een captains meeting uit, voorafgaand aan de wedstrijd.</i>	3.1.1.6
	Fluiten		
3	Past de spelregels toe	<i>Laat de wedstrijd doorgaan waar mogelijk, en grijpt in volgens de basisspelregels, indien nodig.</i>	3.1.2.2
4	Onderbreekt de wedstrijd	<i>Fluit helder/luid bij overtredingen of fouten of andere situaties die daar om vragen. Toont met juiste spelhervattingen aan de correcte strafuitvoer bij de desbetreffende fout of overtreding te weten.</i>	3.1.2.3
5	Gebruikt signalen	<i>Past de correcte signalen toe.</i>	3.1.2.4
6	Bestraft wangedrag	<i>Geeft op de juiste momenten U,T en D-fouten.</i>	3.1.2.6
	Begeleiding wedstrijd		
7	Kiest goede positie	<i>Beweegt op juiste wijze als leidende en volgende scheidsrechter.</i>	3.1.3.1
8	Houdt controle over wedstrijd	<i>De scheidsrechter handelt preventief en communiceert op correcte wijze met spelers/coaches/ juryleden.</i>	3.1.3.6
9	Grijpt in op juiste momenten	<i>Fluit situaties af en bestraft spelers en coaches om de wedstrijd in de hand te houden.</i>	3.1.3.7
	Omgang met spelers/coaches		
10	Verplaatst zich in spelers	<i>Heeft een enthousiaste en betrokken uitstraling en helpt spelers het spel snel te laten hervatten.</i>	3.1.4.1
11	Gaat correct om met anderen	<i>Communiceert respectvol met spelers en coaches om een positieve sportomgeving te realiseren. Is netjes in de uitleg, geeft correcte antwoorden, schreeuwt niet en is beleefd naar de deelnemers.</i>	3.1.4.3
12	Stimuleert respectvol gedrag	<i>Spreekt spelers en begeleiders aan op ongewenst gedrag. Geeft consequenties aan van niet vertonen van gewenst gedrag. Neemt maatregelen bij</i>	3.1.4.5

		ongewenst gedrag publiek: schakelt aanvoerder/coach in.	
	Samenwerking		
13	Houdt zich aan afspraken	<i>Maakt voorafgaand aan de wedstrijd afspraken met collega scheidsrechter en stemt het houden aan deze afspraken met collega af.</i>	3.1.5.1
14	Ondersteunt collega	<i>Helpt collega wanneer deze hulp nodig heeft, bijvoorbeeld bij het niet goed kunnen beoordelen van een situatie.</i>	3.1.5.5
15	Evalueert met collega	<i>Houdt een post-game bespreking met collega en bespreekt hierin verbeterpunten voor beide scheidsrechters en eventueel specifieke situaties.</i>	3.1.5.6

Noot: de nummers verwijzen naar de competentiematrix BS-3, zoals in Bijlage 3 opgenomen.

BIJLAGE VI – BIJLAGE COMPETENTIEMATRIX

Kerntaak 3.1 Leiden van wedstrijden		Toelichting
3.1.1 Bereidt zich voor op de wedstrijden		
3.1.1.1	Houdt zich op de hoogte van wijzigingen in regels en reglementen	Bestudeert de berichten vanuit afdeling over gewijzigde spelregels. Voldoet aan de normen van de verplichte spelregeltesten.
3.1.1.2	Is op tijd aanwezig	Is minimaal 45 minuten voor aanvang van de wedstrijd in de hal. Is 20 minuten voor aanvang van de wedstrijd, omgekleed, op het veld
3.1.1.3	Zorgt voor scheidsrechtersattributen	Een scherp klinkende fluit.
3.1.1.4	Draagt voorgeschreven schoeisel en kleding	X Een (verplicht voorgeschreven) grijs (oranje) shirt. Lange zwarte broek, zwarte schoenen, zwarte fluit en koord. Gewenst: zwart trainingsjack
3.1.1.5	Controleert wedstrijdgeving en -materialen	Controleert ingevulde wedstrijdformulier (spelerskaarten/ coachlicenties), tijdwaarneming en eventueel aanwezig scorebord, juryattributen met signalen, controleert de plaatsing van de baskets en ringhoogte. Opstelling spelersbanken en jurytafel. En controleert tevens op en rond het speelveld op veiligheid.
3.1.1.6	Overlegt met begeleiders van de teams	X Stelt zich, na betreden van het veld, voor aan de (playing)coaches van beide teams. Voert een captains meeting uit, voorafgaand aan de wedstrijd.
3.1.1.7	Gaat correct om met alle betrokkenen.	Is netjes in de uitleg, geeft correcte antwoorden, is beleefd, schreeuwt niet. Initieert een line-up.
3.1.1.8	Zorgt voor toereikende lichamelijke gesteldheid (conditie, zicht)	Behaalt de voorgeschreven conditietest.
3.1.1.9	Introduceert zichzelf bij de wedstrijdorganisatie.	Meldt zich bij de organiserende vereniging c.q. zaalwacht.
3.1.1.10	Oriënteert zich op de wedstrijd	Besprekt in de pre-game bespreking de belangen van de wedstrijd.
3.1.1.11	Neemt maatregelen voor de start van de wedstrijd.	Selecteert/controleert de wedstrijdbal. Laat de beide coaches, minimaal 10 minuten voor aanvang, de startende spelers aangeven en bevestigen.
3.1.1.12	Controleert uitrusting sporters	Controleert de spelers op het dragen van sieraden en correcte beschermstukken.
3.1.2 Past de spelregels toe		
3.1.2.1	Start wedstrijd volgens de regels	Start met 5 spelers van beide teams. Voert de sprongbal uit volgens de spelregels. Geeft tijd-in-signaal. Neemt positie in volgens arbitragetechniek.
3.1.2.2	Past de spelregels toe	X Laat de wedstrijd doorgaan waar mogelijk, en grijpt in volgens de basisspelregels, indien nodig.
3.1.2.3	Onderbreekt de wedstrijd bij overtredingen	X Fluit helder/luid bij overtredingen of fouten of andere situaties die daar om vragen. Toont met juiste spelhervattingen aan de correcte strafuitvoer bij de desbetreffende fout of overtreding te weten.

3.1.2.4	Verduidelijkt beslissingen met signalen	X	Past de correcte signalen toe.
3.1.2.5	Kent scores toe en laat gegevens noteren		<i>Laat tafel-official de scores, straffen en overige administratie aantekenen op score-formulier, door middel van het tonen van de juiste signalen.</i>
3.1.2.6	Straft bij wangedrag en onregelmatigheden	X	Geeft op de juiste momenten U,T en D-fouten.
3.1.2.7	Handelt volgens de reglementen		<i>Laat wedstrijd op tijd beginnen en weet hoe te handelen als dit niet het geval is.</i>
3.1.3 Begeleidt wedstrijden			
3.1.3.1	Kiest positie die waarneming optimaal mogelijk maakt	X	Beweegt op juiste wijze als leidende en volgende scheidsrechter.
3.1.3.2	Handelt als veiligheid in het geding komt		<i>Onderbreekt de wedstrijd bij een 2e bal in het veld, natte speelvloer en andere incidenten. Geeft opdracht tot het laten drogen van natte plekken op de vloer.</i>
3.1.3.3	Neemt maatregelen in geval van blessures/ongevallen		<i>Legt de wedstrijd stil als een speler aan het hoofd gewond is, of zwaar letsel heeft en laat de bloedende speler behandelen/vervangen, Legt spel stil op het moment dat speler een potentieel risico voor andere spelers vormt.</i>
3.1.3.4	Neemt sportbevorderende maatregelen		<i>Laat procedures van wisselen en time-outs goed en snel uitvoeren. Waarschuwt spelers bij vangen/wegtikken bal na scores.</i>
3.1.3.5	Communiqueert door middel van signalen		<i>Geeft signalen van wissels en time-outs.</i>
3.1.3.6	Houdt controle over de wedstrijd	X	De scheidsrechter handelt preventief en communiceert op correcte wijze met spelers/coaches/ juryleden.
3.1.3.7	Grijpt op de juiste momenten in	X	Fluit situaties af en bestraft spelers en coaches om de wedstrijd in de hand te houden.
3.1.4 Gaat om met de coaches en sporters.			
3.1.4.1	Verplaatst zich in de belevingswereld van de sporters	X	Heeft een enthousiaste en betrokken uitstraling en helpt spelers het spel snel te laten hervatten.
3.1.4.2	Vertoont voorbeeldgedrag		<i>Is objectief en heeft een actieve houding. Toont correct gedrag en blijft rustig. Is zich bewust van zijn voorbeeldrol naar anderen.</i>
3.1.4.3	Gaat correct om met alle betrokkenen	X	Communiqueert respectvol met spelers en coaches om een positieve sportomgeving te realiseren. Is netjes in de uitleg, geeft correcte antwoorden, schreeuwt niet en is beleefd naar de deelnemers.
3.1.4.4	Legt desgewenst op geschikt moment de beoordeling/beslissing uit		<i>Kan indien, als het spel stil ligt, een korte toelichting op zijn/haar beslissing geven als deze niet duidelijk is. De spelonderbreking dient kort te duren</i>
3.1.4.5	Stimuleert respectvolle omgang	X	Spreekt spelers en begeleiders aan op ongewenst gedrag. Geeft consequenties aan van niet vertonen van gewenst gedrag. Neemt maatregelen bij ongewenst gedrag publiek: schakelt aanvoerder/coach in.
3.1.4.6	Is na afloop benaderbaar voor spelers en coaches		<i>Geeft spelers en coaches een hand, dankt hen voor de wedstrijd. Is beschikbaar indien coaches/spelers op een correcte manier na afloop een vraag om toelichting hebben.</i>

3.1.4.7	Houdt gepaste afstand		<i>Is niet te amicaal met spelers, coaches of publiek; staat boven de partijen</i>
3.1.4.8	Onthoudt zich van adviezen aan sporters		<i>Geeft geen advies of commentaar over technische of tactische aspecten.</i>
3.1.5 Werkt samen met collega scheidsrechters.			
3.1.5.1	Houdt zich aan gemaakte afspraken met collega scheidsrechter	X	<i>Maakt voorafgaand aan de wedstrijd afspraken met collega scheidsrechter en stemt het houden aan deze afspraken met collega af.</i>
3.1.5.2	Vraagt feedback en advies aan collega		<i>Houdt eventueel een wedstrijd nabespreking met collega's, is in staat om wedstrijdbeelden van eigen wedstrijden te bekijken, is aanwezig op andere bijeenkomsten voor de eigen ontwikkeling en vraagt positieve feedback die motiverend werkt.</i>
3.1.5.3	Valt collega scheidsrechter nooit af		<i>Steunt collega voor, tijdens en na de wedstrijd.</i>
3.1.5.4	Overlegt op effectieve wijze met collega-scheidsrechter		<i>Overlegt in time-outs en pauzes met collega-scheidsrechter en communiceert (non)verbaal tijdens de wedstrijd.</i>
3.1.5.5	Ondersteunt collega indien en waar nodig	X	<i>Helpt collega wanneer deze hulp nodig heeft, bijvoorbeeld bij het niet goed kunnen beoordelen van een situatie.</i>
3.1.5.6	Evalueert samen met collega	X	<i>Houdt een post-game bespreking met collega en bespreekt hierin verbeterpunten voor beide scheidsrechters en eventueel specifieke situaties.</i>
3.1.6 Handelt formaliteiten af			
3.1.6.1	Controleert of formulier juist is ingevuld		<i>Controleert na afloop van de wedstrijd de telling op het scoreformulier, de vermelding van het winnende team en de eindstand.</i>
3.1.6.2	Plaatsst handtekening onder volledig ingevuld formulier		<i>Ondertekent scoreformulier na afloop.</i>
3.1.6.3	Vermeldt definitieve verwijdering		<i>Controleert of D-fout duidelijk is aangegeven.</i>
3.1.6.4	Leverd zo nodig aanvullende verklaring		<i>Bij diskwalificatie van speler en/of coach stuurt de scheidsrechter conform de richtlijnen het formulier in dat hoort bij de diskwalificatie.</i>
3.1.6.5	Rapporteert wangedrag		<i>Stuurt, indien van toepassing, verklaring in naar bevoegde instantie, wanneer er ander ongewenst gedrag plaatsvindt dat niet in lijn is met een veilig sportklimaat.</i>
3.1.6.6	Onderhoudt contact met aanstellende instantie		<i>Houdt zich op de hoogte van aanstellingen via email, digitale informatie en/of telefoon.</i>
Kerntaak 3.3 Begeleiden van officials			Toelichting
3.3.1 Begeleidt officials (in opleiding)			
3.3.1.1	Kiest geschikte waarnemingspositie		<i>Neemt een positie in van waaruit het handelen van de scheidsrechter optimaal beoordeeld kan worden.</i>
3.3.1.2	Registreert de observatie van de hele wedstrijd aan de hand van criteria		<i>Observeert het handelen van de scheidsrechter en noteert wat is waargenomen aan de hand van vooraf opgestelde criteria.</i>
3.3.1.3	Evalueert samen met de scheidsrechter de wedstrijd en zijn handelen		<i>Bespreekt aan de hand van de observatie met de scheidsrechter op positieve wijze hoe de wedstrijd is verlopen, hoe de scheidsrechter daarbinnen heeft gefunctioneerd.</i>

3.3.1.4	Verifieert waarneming door het stellen van vragen		<i>Bespreekt met de scheidsrechter of hetgeen is geobserveerd, overeenkomt met de ervaring van de scheidsrechter.</i>
3.3.1.5	Stimuleert zelfreflectie van de scheidsrechter door het stellen van vragen		<i>Zoekt dialoog; voorkomt geven van alleen aanwijzingen.</i>
3.3.1.6	Geeft feedback op grond van waargenomen gedrag		<i>Geeft, aan de hand van de observaties, inzicht in het handelen op hoofdlijnen van de scheidsrechter en verduidelijkt dit met voorbeelden.</i>
3.3.1.7	Geeft adviezen ter verbetering		<i>Geeft scheidsrechter leer- en verbeterpunten mee naar de volgende wedstrijden.</i>